

מסמך 125

מסמך 125

ישוע בירושלים

שום מאורע בנתיבתו רבת המאורעות של ישוע על-פני כדור הארץ לא נחקק בזיכרוננו ככובש יותר – או כמרגש יותר ברמה האנושית – מאשר המאורע הזה, ביקורו הראשון בירושלים על-פי זיכרוננו שלו. במיוחד עוררה אותו חוויית השתתפותו בדיונים בבית המקדש, ואלו נחקקו בזיכרוננו כמאורע הכביר של ילדותו ושל תחילת בחרותו. הייתה זו ההזדמנות הראשונה שלו ליהנות מכמה ימים של חיי עצמאות, לחוות את הריגוש שבהליכה וחזרה ללא כל מגבלות או הגבלות. התקופה הקצרה הזו של חיים אשר אינם מוכוונים, במהלך השבוע שלאחר הפסח, הייתה הפעם הראשונה בחייו שבה הוא נהנה מחופש מלא מכל אחריות. וחלפו שנים רבות בטרם זכה שוב לתקופה דומה שבה היה חופשי מכל אחריות, ואפילו לתקופה קצרה.

הנשים נסעו להשתתף בחגיגות הפסח בירושלים אך ורק לעתים רחוקות; נוכחותן לא נדרשה שם. אך ישוע פשוט סירב ללכת, אלא אם כן אמו תתלווה אליו. וכאשר אמו החליטה לערוך את הנסיעה, החליטו נשים רבות נוספות מנצרת לערוך את המסע; לפיכך, בשנה זו מנתה החבורה את השיעור הגדול ביותר של נשים ביחס לגברים אשר יצא אי-פעם מנצרת לחגיגות הפסח. ובדרך לירושלים הם שרו מעת לעת את מזמור תהילים ק"ג.

למן הרגע שבו עזבו את נצרת ועד שהגיעו לפסגת הר הזיתים, חווה ישוע עקה רצופה מפאת הציפייה המתוחה. לכל אורך ילדותו העליזה הוא הקשיב בהערצה לאזכורים של ירושלים ושל בית מקדשה; וכעת הוא עמד לחזות בהם במציאות ממש. הן כשהוא התבונן בבית המקדש מהר הזיתים, והן כאשר בחן אותו מקרוב, עמד בית המקדש בכל ציפיותיו ואף מעבר לכך; אך כאשר הוא בא בשעריו הקדושים, החלה ההתפכחות הגדולה.

ישוע חצה בלוויית הוריו את חצרות המקדש בדרכו להצטרף לקבוצת בני המצווה החדשים אשר התעתדו, עוד מעט קט, להיות מוקדשים כאזרחי עם ישראל. הוא התאכזב קמעה מהתנהגותו של ההמון בבית המקדש, אך הוא חווה את ההלם הגדול הראשון באותו יום כאשר אמו נפרדה מהם על-מנת להיכנס לעזרת הנשים. מעולם לא עלה על דעתו של ישוע שאמו לא תורשה להתלוות אליו לחגיגות ההקדשה, והוא התמרמר עד מאוד על כך שהיא צריכה לסבול מאפליה בלתי-צודקת שכזו. ואף כי הוא התרעם על כך מאוד, הוא לא אמר מאום, למעט הערות מחאה אחדות שהעלה בפני אביו. ואולם בתוכו פנימה הוא חשב, וחשב לעומקם של הדברים, כפי שמעידות השאלות אשר שטח בפני הסופרים והחכמים בשבוע שלאחר מכן.

הוא עבר את טקסי ההקדשה, אך התאכזב מטיבם השגרתי והרדוד. הוא התגעגע לנימת העניין האישית אשר אפיינה את הטקסים בבית הכנסת של נצרת. ואז הוא שב לפגוש באמו והתכוון להתלוות אל אביו בביקורו הראשון במקדש, על חצרותיו, אולמותיו ומסדרונותיו השונים. מתחם בית המקדש יכול היה להכיל מעל למאתיים-אלף מתפללים בו-זמנית, ואף-על-פי שממדיהם של המבנים הללו – בהשוואה לכל מה שחזו עיניו עד כה – אכן הרשימו אותו מאוד, סיקרן אותו יותר להגות במשמעותם הרוחנית של טקסי המקדש ושל הפולחן הנלווה להם.

ואף-על-פי שרבים מטקסי המקדש נגעו עד מאוד לליבו של ישוע, וכן הרשימו את חוש היופי והסמליות שלו, תמיד אכזבו אותו הסברי הוריו על אודות משמעותם האמיתית של הטקסים הללו בתשובה לשאלותיו החוקרות הרבות. ישוע פשוט לא היה מוכן לקבל הסברים על אודות סגידה ומסירות דתית אשר כללו אמונה בחרון-אפו של האל, או בזעמו של הכול-יכול. כאשר, לאחר תום הביקור במקדש, הם המשיכו לשוחח על אודות הנושאים הללו, וכאשר אביו החל להתעקש

מסמך 125

במתינות על כך שיקבל את האמונה המקובלת על היהדות האורתודוקסית, פנה לפתע ישוע אל הוריו, ובעודו מישיר מבט אל עיני אביו, אמר: "אבי שלי, אין זה ייתכן – האב שבשמיים לא ינהג כך כלפי ילדיו הטועים אשר בארץ. לא ייתכן שהאב שבשמיים יאהב את ילדיו פחות ממה שתאהב אתה אותי. ויודע אני היטב שלא משנה עד כמה בלתי-חכם יהיה הדבר שאעשה, לעולם לא תשטוף אותי בזעמך, או שתפרוק עלי את כעסך. אם אתה, אבי אשר בארץ, משקף כך באופן אנושי את האלוהי, עד כמה האב אשר בשמיים יהיה יותר מלא בטוב, ועד כמה הוא יהיה גדוש בחסד. אני מסרב להאמין שאבי אשר בשמיים אוהב אותי פחות מאבי אשר בארץ."

וכאשר שמעו יוסף ומרים את דברי בנם בכורם, הם השתתקו ונדמו. והם לא ניסו אף-פעם לשוב ולשנות את דעתו באשר לאהבת האל ולחסדו של האב אשר במרומים.

1. ישוע צופה בבית המקדש

בכל חצרות המקדש שבהן ביקר ישוע, הוא נדהם ונגעל מרוח חוסר הכבוד אשר בה נתקל. הוא סבר שהתנהגות ההמון במקדש לא תאמה את העובדה שהאנשים נכחו ב"ביתו של אביו". ואולם, ההלם של חיו הצעירים הגיע כאשר ליווה אותו אביו לחצרות הגויים, שם שמע את הלהג הרועש, ואת הצעקות והקללות אשר התערבבו עם פעיית הכבשים ועם בליל הקולות האחרים, אשר העידו על נוכחותם של חלפני הכספים ושל סוחרים בעלי החיים אשר שימשו כקורבנות, כמו גם של הסוחרים בסחורות אחרות.

אך הדבר אשר חצה באופן הבוטה ביותר את גבול טעמו הטוב והצית את זעמו היה מראה הנשים העובדות, הנשים קלות הדעת אשר הסתובבו להן באזור זה של המקדש, נשים צבועות ומאופרות שכמותן הוא ראה לאחרונה בביקורו בציפורי. זילות זו של בית המקדש הציתה לחלוטין את זעם הנעורים שבו, והוא לא היסס לבטא את עצמו בחופשיות בפני יוסף.

ישוע התרשם מרוח בית המקדש ומן השירות אשר סיפק, אך הוכה בתדהמה מן הכיעור הרוחני שאותו מצא על פניהם של מאמינים כה רבים אשר כלל לא היה אכפת להם.

וכעת הם ירדו מטה, אל חצר הכוהנים המצוי מתחת לאדן הסלע אשר ממול למקדש, המקום שבו ניצב המזבח, על-מנת לצפות בהריגתם של המוני בעלי-חיים, וכן בשטיפת הדם מידיהם של הכוהנים העוסקים במלאכת הקורבנות במימי מזרקת הארד. מראה המדרכות שטופות הדם, ידיהם מגואלות הדם של הכוהנים וקולות בעלי החיים הנטבחים היו יותר מאשר הנער הזה, אוהב הטבע, יכול היה לעמוד בו. המראה הנורא הפך את בני מעיו של הנער מנצרת; הוא לפת את יד אביו והתחנן שייקחוהו משם. הם חזרו חזרה דרך חצר הגויים, ואפילו הצחוק הגס וקללות הנאצה, אשר שמע שם ישוע, היוו הקלה מן המראות אשר ראה זה עתה.

יוסף ראה שבנו התחלחל למראה טקסי בית המקדש ובחוכמה הוביל אותו מסביב אל עבר "השער היפה", השער האמנותי שהיה יצוק ארד אשר הובא מקורינתוס. אבל ישוע כבר היה מלא וגדוש מביקורו הראשון הזה במקדש. הם שבו אל החצרות העליונים לאסוף את מרים והתהלכו במשך כשעה באוויר הפתוח, הרחק מן ההמון, בעודם צופים בארמון החשמונאי, ביתו הרשמי של הורדוס, ובמגדל השמירה הרומי. במהלך ההליכה הזו הסביר יוסף לישוע כי רק תושביה של ירושלים הורשו לצפות בטקסי הקורבנות היומיים במקדש, וכי תושבי הגליל הגיעו למקדש על-מנת להשתתף בטקסים אך ורק שלוש פעמים בשנה: בחג הפסח, בחג השבועות (שבעה שבועות לאחר הפסח) ובחג הסוכות, בחודש אוקטובר. מועדים אלו נקבעו על-ידי משה. ואז הם שוחחו על אודות שני המועדים האחרים, אשר נקבעו לאחר מכן, על חג ההקדשה, חנוכה, ועל חג הפורים. לאחר מכן הם חזרו לחדריהם והתכוננו לחגיגות הפסח.

2. ישוע וחג הפסח

חמש משפחות מנצרת התארחו אצל משפחתו של שמעון מבית-עניא לחגיגות הפסח, או שהיו קשורות למשפחתו. שמעון רכש עבור החבורה את השה אשר הועלה לעולה. שחיטתם ההמונית של הטלאים הללו היא אשר השפיעה כל-כך על ישוע בעת ביקורו במקדש. התוכנית המקורית הייתה לסעוד את סעודת החג עם קרובי משפחתה של מרים, אך ישוע שכנע את הוריו לקבל את הזמנתו של שמעון וללכת לבית-עניא.

באותו ערב הם התקבצו לחוג את סדר הפסח, שבמהלכו אכלו בשר צלוי עם מצה ומרור. כבן חדש למצוות, התבקש ישוע לספר את סיפור חג הפסח, ואת זאת הוא עשה היטב. אך הוריו הוטרדו במידת-מה מן העובדה ששיבץ בסיפורו הערות רבות אשר העידו על הרשמים אשר חרטו על דעתו הצעירה, אך הפיקחית, המראות והקולות אשר ראה ושמע לאחרונה. וזו הייתה תחילתם של שבעת ימי חג הפסח.

ואפילו בשלב כל-כך מוקדם – אף-על-פי שלא אמר על כך דבר להוריו – שקל ישוע בדעתו עד כמה ראוי לחגוג את חג הפסח ללא טלה אשר הועלה כקורבן. הוא היה בטוח בדעתו שלו כי האב שבמרומים אינו שבע רצון ממופע הקורבנות המוצעים כמנחה, וככל שחלפו השנים, הוא הלך והתבסס בדעתו לכונן ביום מן הימים סדר פסח נטול דמים.

ישוע ישן מעט מאוד באותו הלילה. מנוחתו נטרדה עד מאוד על-ידי חלומות מזעזעים על טבח ועל סבל. חוסר העקביות וחוסר ההיגיון שבמערכת הטקסית היהודית בכללותה הטרידו את דעתו ושיסעו את לבו. גם הוריו ישנו אך מעט. אירועי היום שחלף הטרידו אותם עד מאוד. הם נסערו לגמרי מגישתו של הנער, אשר נדמתה להם מזוהר ונחושה. בחלק הראשון של הלילה הייתה מרים עצבנית ומוטרדת, אך יוסף נותר רגוע, אף כי הוא היה תמה באותה המידה. שניהם חששו לשוחח בכנות עם הנער על אודות הבעיות האלה, אף כי ישוע היה משוחח עמם בשמחה אילו העזו לדובב אותו.

טקסי השירות במקדש ביום המחרת היו מקובלים הרבה יותר על ישוע, והקלו במידה רבה על הזיכרונות הבלתי-נעימים של היום הקודם. בבוקר המחרת נטל אלעזר הצעיר את ישוע בידו ויחד הם יצאו לחקור בשיטתיות את ירושלים ואת סביבותיה. ובטרם הסתיים היום, גילה ישוע את מגוון המקומות בסביבת המקדש שבהם נערכו לימוד וסדנאות של שאלות ותשובות; ולמעט ביקורים אחדים בקודש הקודשים, שבהם התבונן בפליאה בפירות ההפרדה ותמה מה באמת נמצא מאחוריה, את מרבית זמנו הוא בילה בסדנאות הלימוד אשר בסביבת המקדש.

במהלך שבוע הפסח שמר ישוע על מקומו בקרב בני המצווה החדשים, ופירושו של דבר שהוא שנדרש לשבת מחוץ לאזור המגודר השמור אך ורק לאזרחים המלאים של עם ישראל. ומכיוון שהוא היה מודע לגילו הצעיר, הוא נמנע מלשאול את השאלות הרבות אשר התרוצצו הלך וחזר במוחו; או לפחות הוא נמנע מלעשות כן עד לתום חגיגות הפסח, אז הוסרו ההגבלות הללו אשר הושטו על הנערים אשר זה עתה הוקדשו.

ביום רביעי של שבוע הפסח הורשה ישוע לשוב לביתו של אלעזר יחד עמו וללון את הלילה בבית-עניא. באותו ערב שמעו אלעזר, מרתה ומרים את ישוע משוחח על אודות דברים ברי-חלוף ודברים נצחיים, דברים אנושיים ודברים אלוהיים, ומאותו ערב ואילך שלושתם אהבו אותו כאילו היה אחיהם שלהם.

עד סוף השבוע, ישוע בילה פחות עם אלעזר, מכיוון שזה לא הורשה להיכנס אפילו למעגל החיצוני של הדיונים במקדש, אף כי הוא נכח בכמה מן ההרצאות הפתוחות לציבור אשר ניתנו בחצרות

מסמך 125

החיצוניים. אף כי אלעזר היה כבן גילו של ישוע, רק לעתים רחוקות הותר לנערי ירושלים להשתתף בטקס ההקדשה בטרם מלאו להם שלוש-עשרה שנים מלאות.

שוב ושוב במהלך שבוע הפסח, ראו הוריו של ישוע את בנם ישוב וראשו הצעיר בין ידי, טרוד ומעמיק במחשבות. הם מעולם לא ראו אותו מתנהג כך, ומכיון שלא ידעו עד כמה נתבלבלה עליו דעתו ועד כמה סערה רוחו בעקבות החוויה אשר התנסה בה, הם נותרו אובדי-עצות לחלוטין; הם לא ידעו מה לעשות. הם שמחו בחלוף ימי הפסח, והשתוקקו לראות את בנם, אשר התנהג כה מזר, חוזר בבטחה לנצרת.

מדי יום חשב ישוע על בעיותיו. עד לסוף השבוע הוא ערך מספר רב של התאמות; אך כאשר הגיעה העת לשוב לנצרת, עדיין הסתחררה דעתו הצעירה מן המורכבות ומן הכמות גדולה של שאלות אשר נותרו ללא מענה ומן הבעיות אשר נותרו ללא פתרון.

בטרם עזבו יוסף ומרים את ירושלים, הם ארגנו היטב, יחד עם המורה מנצרת, את התוכנית הסדורה לשובו של ישוע אל פרק לימודיו הארוך באחת ממכללות הרבנים הידועות ביותר, עת ימלאו לישוע חמש-עשרה שנים. ישוע התלווה אל הוריו ואל המורה בביקוריהם בבית הספר, ואלו הוטרדו מאוד לראות עד כמה אדיש היה ישוע ביחס לכל מה שאמרו ועשו. מרים כאבה מאוד את תגובותיו של בנה לביקור בירושלים, ויוסף נותר נבון לגמרי אל מול הערותיו המשותות של הנער ולנוכח התנהגותו הבלתי-שגרתית.

אחרי ככלות הכול, שבוע הפסח אכן היווה מאורע כביר בחייו של ישוע. הוא נהנה מן ההזדמנות לפגוש עשרות נערים בגיל קרוב לשלו, מועמדים אף הם להקדשה, והוא ניצל את הקשרים הללו על-מנת ללמוד כיצד חיים אנשים במסופוטמיה, בטורקיסטן ובפֶּרְתִּיָה, כמו גם בפרובינציות של רומא הרחק במערב. הוא כבר הכיר טוב יחסית את האופן שבו גדלו צעירי מצרים, ואלו באזורים אחרים הקרובים לפלשתינה. בעת הזו היו בירושלים אלפי צעירים, והנער מנצרת פגש באופן אישי, ואף ראיין לעומק במידה כזו או אחרת, יותר ממאה וחמישים מהם. הוא התעניין במיוחד באלו אשר הגיעו מארצות רחוקות במזרח ובמערב. וכתוצאה מן המגעים הללו, החלה לעלות בנער הכמיהה לנסוע בעולם על-מנת ללמוד כיצד מתפרנסים בני הקבוצות השונות של אחיו בני האדם.

3. יציאתם של יוסף ומרים

החבורה מנצרת קבעה להיאסף באזור המקדש באמצע הבוקר שלמחרת שבוע חגיגות הפסח. כך אכן היה והם יצאו בדרכם חזרה לנצרת. ישוע הלך למקדש להאזין לדיונים, בעוד שהוריו מחכים להתאספותם של חבריהם למסע. ואז החלה החבורה להתכונן לצאת לדרכה, כאשר הגברים צעדו בקבוצה אחת ואילו הנשים בקבוצה נפרדת, כמנהגם במסעות בחגים לירושלים וממנה. ישוע עלה לירושלים בחברת אמו והנשים. בהיותו בן מצוות צעיר, הוא אמור היה לחזור לנצרת יחד עם אביו והגברים. אך בשעה שהחבורה התקדמה לעבר בית-עניא, ישוע היה שקוע עד תום בדיון במקדש אשר נסב על אודות מלאכים, ולא שם לב כלל לחלוף הזמן שבו אמורים היו הוריו לצאת לדרכם. ועד אשר הסתיימו הדיונים במקדש, לעת צהריים, הוא לא הבין שהותירו אותו מאחור.

הנוסעים מנצרת לא הבחינו בחסרונם של ישוע מכיון שמרים הניחה שהוא צועד עם הגברים ואילו יוסף הניח שהוא צועד עם הנשים, כפי שעשה בעת שעלו לירושלים, עת הוליך את חמורה של מרים. והם לא גילו את היעדרותו עד אשר הגיעו ליריחו והחלו להתכונן לשנת הלילה. לאחר שבדקו עם האחרונים בקבוצה אשר הגיעו ליריחו ולמדו שאיש מהם לא ראה את בנם, הם בילו ליל שימורים, והפכו בדעתם באשר למה שיכול היה לארע לו. הם נזכרו ברבות מתגובותיו יוצאות

מסמך 125

הדופן למאורעות שבוע הפסח החולף, וגערו קלות זה בזה על כך שלא ווידאו לפני יציאתם מירושלים שהוא אכן נמצא בקבוצה.

4. היום הראשון והיום השני במקדש

ובינתיים, ישוע נותר במקדש במשך כל אותו אחר-צהריים, הוא הקשיב לדיונים ונהנה מן האווירה השקטה וההולמת יותר אשר שררה במקום לאחר שהמוני עולי הרגל של הפסח נעלמו כמעט כליל. ישוע לא השתתף באף לא אחד מדיוני אחר הצהריים, ועם סיומם של אלו פנה אל-עבר בית-עניא. הוא הגיע אל בית משפחת שמעון ממש בשעה שהתכוננו שם לסעוד את סעודת הערב. שלושת הצעירים קיבלו את פני ישוע בשמחה גדולה, ובאותו לילה הוא נותר ללון בבית שמעון. במהלך הערב הוא בילה עמם אך זמן מועט, ובילה זמן רב לבדו במדיטציה בגן.

מוקדם בבוקר המחרת קם ישוע ויצא אל המקדש. על פסגת הר הזיתים הוא עצר והזיל דמעה על מה שראו עיניו – על עונו הרוחני של עם הכבול במסורותיו, ואשר חי תחת עיניהם הפקחות של הלגיונות הרומיים. באמצע הבוקר הוא מצא את עצמו במקדש, לאחר שגמר אומר בדעתו להשתתף בדיונים. בינתיים, יוסף ומרים אף הם השכימו קום מתוך כוונה לשוב על עקבותיהם חזרה לירושלים. ראשית, הם מיהרו לבית קרוביהם, המקום שבו שהו כשמשפחה במהלך שבוע הפסח, ואולם הם הבינו כי איש לא ראה את ישוע. לאחר שחיפשו כל היום ולא מצאו כל סימן למקום הימצאו, הם שבו לבית קרוביהם למשך הלילה.

במפגש השני העז ישוע לשאול שאלות, ובאופן מדהים ביותר הוא השתתף בדיוני המקדש, אך תמיד באופן התואם את גילו הצעיר. לפעמים הביכו שאלותיו החדות את מורי היהדות המלומדים, אך הוא גילה רוח כה הוגנת אשר אליה נלווה רעב ניכר לידע, עד כי מרבית המורים במקדש ניאוו להתייחס אליו בכל הכבוד. אך כאשר הוא התיימר להטיל ספק בצדק שבהמתת גוי שיכור אשר שוטט אל מחוץ לחצרות הגויים ונקלע בטעות לאזורים האסורים לכניסה הידועים כקדושים, איבד אחד מן המורים היותר חסרי-סבלנות את סבלנותו לנוכח ביקורתו המרומזת של הנער, הזעיף אליו פנים ושאל אותו לגילו. ישוע ענה, "אך מעט יותר מארבע חודשים פחות משלוש-עשרה." "אז מדוע אתה נמצא כאן?" השיב לו המורה הזועף, "הרי אינך בן-מצוות עדיין?" וכאשר הסביר ישוע כי הוא הוקדש במהלך שבוע הפסח אשר חלף, וכי סיים את חוק לימודיו בבתי הספר של נצרת, הסכימו המורים בלעג פה אחד וענו, "היינו צריכים לנחש; הוא מנצרת." אך העומד בראשם של המורים התעקש כי אין להאשים את ישוע על כך שהעומדים בראש בית הכנסת של נצרת הסמיכו אותו כבוגר, אף כי מבחינה טכנית הוא היה בן שתיים-עשרה ולא בן שלוש עשרה; ואף-על-פי שכמה מהמתנגדים קמו ועזבו, נקבע כי הנער רשאי להשתתף באין מפריע כתלמיד של דיוני המקדש.

כאשר הסתיים יומו השני במקדש הוא שוב הלך לבית-עניא כדי להעביר שם את הלילה. ושוב הוא יצא אל הגן על-מנת למדוט ולהתפלל. היה ברור שדעתו נטרדה במחשבות על בעיות כבדות משקל.

5. היום השלישי במקדש

במהלך יומו השלישי של ישוע בחברת הסופרים והמורים במקדש, נאספו צופים רבים אשר שמעו על הצעיר הגלילי והגיעו ליהנות מהצפייה בנער המבלבל את חכמי התורה. גם שמעון הגיע מבית-עניא כדי לראות מה מעולל הנער. במהלך אותו יום המשיכו יוסף ומרים לחפש אחר ישוע בחרדה, ואפילו נכנסו פעמים אחדות למקדש, אך אף-פעם לא בדעתם לחפש בקבוצות הדיון, אף שפעם אחת הם כמעט והגיעו לטווח שמיעה של קולו המרתק.

מסמך 125

בטרם הסתיים היום, כלל המיקוד של קבוצת הדיון הראשית במקדש נסב סביב השאלות אשר שאל ישוע. בין השאלות הרבות ששאל היו השאלות האלה:

1. מה באמת קיים בקודש הקודשים, שם מעבר למסך?
2. מדוע על המתפללות האימהות מישראל להיות מופרדות מן המתפללים הזכרים?
3. אם האל הינו אב אשר אוהב את ילדיו, מדוע נדרש כל הטבח הזה של בעלי-חיים על-מנת לרכוש את החסד האלוהי – האם ייתכן שתורת משה הובנה שלא כהלכה?
4. מכיוון שהמקדש מוקדש לסגידה לאב היושב במרומים, האם תואמת עובדה זו את הרשאת נוכחותם של אלו העוסקים בסחר חליפין ובמסחר חילוניים?
5. האם המשיח אשר להגעתו מצפים הינו נסיך גשמי אשר יישב על כס המלך הדוד, או שמא הוא עתיד לתפקד כאור החיים בכינון מלכות של רוח?

ובמהלך כל אותו היום, התפלאו כל שומעיו על השאלות האלה, ושמעון היה ההמום מכולם. במשך יותר מארבע שעות המטיר הצעיר מנצרת שאלות נוקבות ומעוררות מחשבה על המורים היהודיים הללו. הוא העיר אך מעט על הערות הבוגרים ממנו. את הלימוד שלו הוא העביר אגב שאילת שאלות. באופן המעודן והמיומן שבו ניסח שאלה, הוא הצליח בעת ובעונה אחת הן לאתגר את תורתם שלהם והן להציע את תורתו שלו. מן האופן שבו שאל עלה בבירור שילוב של ידענות ושל הומור, אשר חיבבה אותו אפילו על אלו אשר התרעמו, מי פחות ומי יותר, על גילו הצעיר. הוא תמיד שאל את השאלות האלה באופן הוגן לגמרי ומתחשב. באותו אחר-צהריים רב מאורעות במקדש, הוא הדגים את אותה נטייה להימנע מלנצל יתרון בלתי-הוגן על היריב, נטייה אשר אפיינה בשלב מאוחר יותר את כל תקופת הסעד הציבורי שלו. כצעיר, ולאחר מכן כבוגר, הוא נדמה כחף מכל רצון אנוכי לנצח בוויכוח אך ורק בכדי לנצח לוגית את אחריו. עניין אותו באופן נעלה דבר אחד בלבד: להכריז על אמת נצחית, ובכך לגלות באופן מלא יותר את האל הנצחי.

כאשר היום הזה הסתיים, עשו שמעון וישוע את דרכם חזרה לבית-עניא. הן הגבר והן הנער שתקו רוב הדרך. שוב עצר ישוע על פסגת הר הזיתים, אך בעת שצפה על העיר ועל מקדשה לא הזיל עוד דמעה; הוא רק הרכין ראשו במסירות שקטה.

לאחר סעודת הערב בבית-עניא הוא שוב סירב להצטרף למעגל השמחה, ובמקום זאת יצא אל הגן, שם נותר עמוק אל תוך הלילה כשהוא מנסה לשוא לחשוב על תוכנית ברורה כלשהי לגשת אל בעיית משימת חייו, ולהחליט מה יהיה האופן הטוב ביותר שבאמצעותו תיראה מלאכתו. כיצד הוא יגלה לבני עמו העיוורים רוחנית מושג יפה יותר של האב השוכן במרומים, וכיצד יגאל אותם משעבודם הנורא לתורה, לטקסים, לטקסיות ולמסורת מיושנת. אך אור הבהירות לא נגלה לנער שוחר האמת.

6. היום הרביעי במקדש

באופן משונה, ישוע לא חשב על הוריו הארציים; אפילו בעת ארוחת הבוקר, כאשר העירה אימו של אלעזר שהוריו ככל הנראה קרובים בשעה זו אל ביתם, נדמה כי ישוע לא הבין שהם עלולים להיות מודאגים במידת-מה על כך שהוא נותר מאחור.

מסמך 125

ושוב הוא חזר למקדש, אך הוא לא השתהה על-מנת למדוט על פסגת הר הזיתים. במהלך דיוני הבוקר זמן רב הוקדש לתורה ולנביאים, והמורים נדהמו נוכח בקיאותו של ישוע בכתבי הקודש, הן בעברית והן ביוונית. ואולם, הם נדהמו יותר מגילו הצעיר מאשר ממידת ידענותו.

ואך החלו דיוני אחר הצהריים אשר הוקדשו למענה על שאלתו של ישוע בנוגע לתכלית התפילה, כאשר העומד בראשם הזמין את הנער להצטרף אליו ולשבת לצדו, וביקש ממנו לתאר את השקפתו שלו באשר לתפילה ולסגידה.

בערב הקודם שמעו הוריו של ישוע על אודות הנער המוזר אשר התעמת במומחיות עם פרשני התורה, אך לא עלה בדעתם כי נער זה היה בנם שלהם. כיוון שחשבו שאולי ישוע הלך לבקר את אלישבע ויוחנן, הם כמעט והחליטו לצאת אל ביתו של זכריה. הם חשבו שאולי זכריה נמצא במקדש ועצרו שם בדרכם לעיר יהודה. בעודם צועדים בחצרות המקדש, שערו בדמיונם את ההפתעה והתדהמה שחשו כאשר זיהו את קולו של הנער הנעדר ובשעה שראו אותו יושב בקרב מורי המקדש.

יוסף נאלם דום, אך מרים נתנה דרור לפחד ולחרדה אשר הצטברו זה מכבר בקרבה. היא רצה אל עבר הנער, אשר נעמד עתה על-מנת לקבל את פני הוריו, ואמרה: "ילדי, מדוע נהגת כך כלפינו? זה יותר משלושה ימים שאביך ואני מחפשים אחריו בצער גדול. מה גרם לך לנטוש אותנו?" היה זה רגע מתוח. עיני כל ניפנו אל ישוע בציפייה למוצא פיו. אביו נתן בו מבט מוכיח, אך לא אמר דבר.

ראוי לזכור שישוע אמר היה להיות איש צעיר. הוא סיים את חוק לימודיו כילד, הוכר כבן מצוות והוקדש כאזרח של עם ישראל. ואף-על-פי-כן, אמו עמדה והוכיחה אותו די בחומרה אל מול כל הקהל שנאסף, ממש באמצע המאמץ העילאי והרציני ביותר של חייו הצעירים, ובכך הביאה לסיומה המביש את אחת מן ההזדמנויות הגדולות ביותר אשר ניתנו לו לשמש כמורה של אמת, כמטיף של צדק וכמגלה טיבו האוהב של אביו שבמרומים.

אך הנער נמצא ראוי למעמד. אם תתחשבו באופן הוגן בכל הגורמים אשר יצרו את המצב הזה, תוכלו להבין טוב יותר את חוכמתו של הנער למשמע תוכחת אמו, אשר לא התכוונה לה. לאחר רגע של מחשבה, ענה ישוע לאמו ואמר: "ומדוע חיפשתם אותי במשך זמן כה רב? האם לא ציפיתם למצוא אותי בבית אבי? הרי הגיעה העת שבה עלי לעסוק בענייניו של אבי."

כולם נדהמו מאופן דיבורו של הנער. בשקט הם נסוגו ועזבו, והותירו אותו עומד לבד עם הוריו. או אז פוגג האיש הצעיר את המבוכה של כל השלושה כאשר אמר בשקט: "בואו, הורים שלי, איש מאתנו לא עשה, אלא את מה שהוא חשב לטוב ביותר. כך ציווה אבינו שבשמיים; הבה נחזור הביתה."

בשקט הם יצאו לדרכם והגיעו ליריחו לעת ליל. הם עצרו רק פעם אחת, על פסגת הר הזיתים, שם הניף הנער את מטהו אל על, ובעודו רועד מכף רגל ועד ראש מעוצמת הרגש אשר אחז בו, אמר: "הו ירושלים, ירושלים ותושביה, כורעים אתם תחת העול הרומי והנכם קורבנות למסורותיכם שלכם – אך אני עוד אשוב לטהר את מקדשכם ולגאול את עמי מעבדות זו!"

במהלך שלושת ימי המסע לנצרת אמר ישוע אך מעט; גם הוריו מיעטו לדבר בנוכחותו. הם ממש לא הצליחו להבין את התנהגותו של בנם בכורם, אך נצרו בלבם את אמירותיו, אף כי לא היו מסוגלים להבין את משמעותן במלואה.

מסמך 125

משהגיעו אל ביתם, הצהיר ישוע בפני הוריו הצהרה קצרה, הבטיח להם את אהבתו ורמז על כך שאל להם לחשוש מכך שיגרום להם שוב חרדה בשל התנהגותו. הוא סיים את הכרזתו רבת המשמעות באומרו: "ואף כי הנני חייב לעשות את רצון אבי שבשמיים, אציית גם לאבי אשר בארץ. אחכה עד אשר תגיע שעת".

ואף כי בדעתו שלו סירב ישוע פעמים רבות להסכים למאמציהם הכנים, אך השגויים, של הוריו להכתיב לו את הלך מחשבתו, או לכונן את תוכנית עבודתו הארצית, הוא עדיין סיגל עצמו להתאים בנועם לרצונות אביו שבארץ ולמנהגי משפחתו האנושית, זאת בהתאם למסירותו לעשיית רצון אביו אשר בפרדיס. ואף בשעה שלא יכול היה להסכים, הוא עשה כל אשר לאל ידו על-מנת להסתגל. הוא היה אומן בהתאמה של המסירות למשימתו אל חובת הנאמנות אשר חב למשפחה וזו אשר חב כשירות לחברה.

יוסף היה נבון, אך מרים התחזקה מן הדברים לאחר שהגתה בהתנסויות החולפות, ולבסוף ראתה את אמירתו על הר הזיתים כנבואה – נבואה באשר למשימתו המשיחית של בנה כגואל ישראל. ובכוחות מחודשים, היא הקדישה את עצמה לניסיון לתעל את מחשבותיו של בנה לערוצים פטריוטיים ולאומניים ולצורך כך גייסה אף את אחיה, הדוד האהוב על ישוע; אמו של ישוע הקדישה את עצמה בכל דרך אפשרית למשימת הכנתו של בנה בכורה ליטול על עצמו את הנהגתם של אלו אשר ייחלו להשבת מלכות דוד ולחיסולו של עול השעבוד הפוליטי לגויים.